

SANNA-MARI HOVI

RUOTSIN KUNINGATTARET

VAIMOJA JA VOIMANAISIA

TAMMI

SANNA-MARI HOVI

RUOTSIN KUNINGATTARET

VAIMOJA JA VOIMANAISIA

TAMMI

HELSINKI

Kiitän Suomen tietokirjailijat ry:tä saamastani apurahasta.
Kiitokset WSOY:n kirjallisuussäätiölle
apurahasta sekä mahdollisuudesta uppoutua kirjoitustyöhön
säätiön residenssissä Edinburghissa.

1. painos

© Sanna-Mari Hovi ja Tammi 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Etukannen kuvat:

Hedvig Eleonoora, Nicolas Vallari, Nationalmuseum
Katariina Jagellonica, Lucas Cranach nuorempi, Wikimedia Commons

Loviisa Ulriika, Antoine Pesne, Wikimedia Commons

Silvia, TT / Lehtikuva / Clement Morin

Kristiina, Sébastien Bourdon, Nationalmuseum

Josefiina, Sophie Adlersparre, Nationalmuseum

Taustatapetti, Abobe Stock

Esilehtien sukupuut: Mika Kettunen

ISBN 978-952-04-6014-3

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

SISÄLLYS

Johdanto	13
Ruotsin modernin monarkian synty	21
KATARIINA SAKSILAINEN (1513–1535)	25
<i>Ensimmäinen Vaasa-kuningatar</i>	
Vaasa-suvun ensimmäinen kruununperijä.....	29
MARGAREETA LEIJONHUFVUD (1516–1551)	32
<i>Kuningatar, joka teki kaiken oikein</i>	
Onnellinen perhe	34
Paljon vartija.....	37
KATARIINA STENBOCK (1535–1621)	41
<i>Todellinen leskikuningatar</i>	
Tuoreen dynastian hääperinteitä.....	43
Äitipuoli vaan ei äiti.....	45
Pitkä elämä leskikuningattarena	47
KAARINA MAUNUNTYTÄR (1550–1612)	52
<i>Poikkeuksellinen luokkaretki piiasta kuningattareksi</i>	
Eerikin naimapuuhat	53
Kaarina saapuu Eerikin elämään	55

Kuninkaan mieli alkaa järkkyyä.....	58
Merkilliset häät.....	61
Eerikin valta horjuu.....	65
Vankilakierre	66
Kaarina menettää rakkaansa	69
Vapaana Suomessa	71
KATARIINA JAGELLONICA (1526–1583)	75
<i>Linnoissa vankina ja vapaana</i>	
Suomen herttua	78
Turku saa oikean prinsessan.....	81
Valtataistelua ja vankeutta.....	86
Kuningatar Katariina	91
GUNILLA BIELKE (1568–1597)	96
<i>Luterilaisuuden pikku apulainen</i>	
Gunillan vaikeat vuodet	99
ANNA ITÄVALTALAINEN (1573–1598)	101
<i>Panttivangin äiti</i>	
Perhe-elämää Puolassa	104
Raastava aika Ruotsissa	106
Paluu Puolaan.....	108
KRISTIINA HOLSTEIN-GOTTORP (1573–1625)	111
<i>Pihi juuttieukko</i>	
Tormakka Kristiina.....	114
Perhe-elämää politiikan varjoissa	117
Leskikuningatar päättää	120

MARIA ELEONOORA (1599–1655)	122
<i>Hullu ruumiinpalvoja</i>	
Perillisen odottelua	125
Kuolleen kuninkaan vaimo.....	128
Kuningatar karkuteillä.....	131
 KRISTIINA (1626–1689)	135
<i>Kruunustaluopuja</i>	
Sammumaton tiedonjano.....	138
Neitsytkuningatar.....	141
Kristiinan hallinto.....	143
Kruunajaisloistoa	144
Luopuminen	146
Katolinen tähti.....	149
 HEDVIG ELEONOORA (1636–1715).....	152
<i>Rakentajakuningatar</i>	
Nuori leski.....	158
Linnojen kuningatar	160
Äidin poika	162
 ULRIIKA ELEONOORA VANHEMPI (1656–1693).....	167
<i>Lempeä hyväntekijä</i>	
Rauhan pantti	168
Suurin onni ja suru	172
Auttava enkeli.....	174

ULRIIKA ELEONOORA NUOREMPI (1688–1741)	180
<i>Vuoden kuningatar</i>	
Kruununperimysongelmat.....	183
Prinsessa saa prinssinsä.....	185
Ruotsin kuningatar	187
Oikea kuningas saa vallan.....	189
 LOVIISA ULRIIKA (1720–1782)	 192
<i>Vallankaappaja ja kulttuurikuningatar</i>	
Sädehtivä prinsessa	193
Kulttuurikuningatar.....	198
Vallankumouksellinen.....	201
Lapsionnea	204
Elämä kuningataräitinä	206
 SOFIA MAGDALENA (1746–1813)	 209
<i>Juorujen ja epäilysten mustamaalaama</i>	
Uusi elämä vihollismaassa	211
Kruununprinsessan vaikeat vuodet.....	213
Ilkeä anoppi	215
Kuningaspari.....	218
Lapsettomuuden taakka	220
Lopultakin – prinssi!.....	226
Äitiyden onnea ja ahdinkoa.....	229
Kustaa III hallitsijana.....	231
Murharyhmä.....	235
Elämää leskikuningattarena.....	237

FREDRIKA DOROTEA (1781–1825)	240
<i>Menetetyn kruunun kuningatar</i>	
Kasvukipuja	241
Kuningatar Suomessa	243
Hukattu kuningaskunta.....	245
 HEDVIG ELISABET CHARLOTTA (1759–1818)	250
<i>Hovijuoruilija vailla vertaa</i>	
Salaraskaus	252
Päiväkirjan kirjoittaja	255
Kuningattareksi, kaiken jälkeen	260
 DÉSIRÉE (1777–1860)	263
<i>Ranskatar kuningattarena</i>	
Kohtalokas Bernadotte	265
Kruununprinsessaksi susien maahan	266
Pariisilaiskuningatar	271
Desiderian Tukholma	273
Leskikuningattaren aika	275
 JOSEFINA (1807–1876)	279
<i>Katolisuuden uskollinen puolustaja</i>	
Ihastuttava morsian	283
Perhearkea.....	288
Oskarin kakkosperhe.....	292
Katolinen kuningatar	294
Uusi kuningaspari	295
Vuodet leskikuningattarena.....	298

LOVISA (1828–1871)	302
<i>Palvova vaimo</i>	
Erilaiset puoliset.....	304
Äidin osa	306
Vuodet kuningattarena.....	307
Valkoisen daamin vierailu.....	312
 SOFIA (1836–1913)	 315
<i>Sininen herttuatar</i>	
Herttuattareksi Ruotsiin.....	318
Prinssikvartetti	321
Oskar ja muut naiset.....	323
Minne kuninkaaksi?	325
Sairaanhoidajakoulutuksen perustaja	326
Kuningattarena.....	329
Unioniongelmät	330
 VIKTORIA (1862–1930)	 334
<i>Täydellinen kuningatar?</i>	
Ruotsin kruununprinsessaksi.....	337
Vahva sielu heikossa ruumiissa	340
Egyptin kuvat.....	343
Munthen potilaaksi.....	347
Todellinen kuningatar	350
Sydän sykkii Saksalle	353
 LOUISE (1889–1965).....	 360
<i>Suomen lasten ystävä</i>	
Rintamaprinsessa	363
Rakastunut prinssi	364
Äitipuolen elämä.....	367

Onnellinen pari	369
Prinssiongelma	372
Suomalaislasten prinsessa	373
Bernadotte-suvun musta päivä	375
Kuningasparina	376
SILVIA (1943–)	379
<i>Ammattilaiskuningatar</i>	
Juuria Euroopan ulkopuolelta	381
Median lemmikki.....	384
Häähumua.....	385
Ammatti: kuningatar	388
Perhe rakentuu	390
Median iskuja	394
Kuningattaren vaikeat aiheet.....	396
Puoliso ja äiti	401
 Monarkian tulevaisuus	 404
 Lähteet	 408

JOHDANTO

S aduissa kerrotaan prinsessojen ihmeellisen ihanasta elämästä upeiden pukujen ja uljaiden prinssien maailmassa. Satu päättyy siihen, että prinssi ja prinsessa saavat toisensa ja ”elävät onnellisina elämänsä loppuun saakka”. Mutta mitä todellisuudessa tapahtuu, kun häät ovat ohi, juhlat juhlittu ja arki alkanut? Millaista on ollut elämä kuningattarena Ruotsin hovissa, ihmisenä kaiken loiston keskellä?

Ruotsin kuningattaret ovat olleet pääasiassa tuontitavaraa eurooppalaisista hoveista. Oli tapana, että eurooppalaisten monarkiasukujen edustajat avioituivat kaltaistensa kanssa. Ruotsin laissa tämä oli jopa vaatimus: kuninkaallisen suvun miehet eivät saaneet avioitua alempisäätöisen kanssa. Kuninkaan vallan katsottiin pitkään tulevan Jumalalta, joten oli vastoin yleistä oikeustajua, että kuninkaan puoliso voisi olla tavallinen ihminen. Eerik XIV:n kuninkuuden päättymisestä voidaan syyttää tavallisen piikatyön, Kaarina Maununtytären kanssa avioitumista.

Rakkauteen perustuvat avioliitot ovat varsin moderni keksintö, etenkin kuninkaallisissa piireissä. Avioliitot eivät olleet tavallisia parisuhteita vaan sukujen järjestämiä tapoja verkostoitua. Tulevan hallitsijan puoliso valittiin maasta, jonka kanssa haluttiin liitoutua. Tällainen saattoi olla esimerkiksi vihollismaan rajanaapuri, kuten Holstein-Gottorp, josta haettiin kuningattareksi 1600-luvulla Hedvig Eleonoora. Ikäikaisten vihollisten kanssa pyrittiin myös

liittoutumaan, toiveena rauha. Niinpä Ruotsiin valittiin tanskalaisia miniöitä, kuten Ulriika Eleonoora vanhempi ja Sofia Magdalena. Eurooppalaiset kuningassuvut ovat avioituneet keskenään jo tuhansien vuosien ajan taatakseen rauhaa verkostossaan. Aivan uusimpia tulokkaita lukuun ottamatta kuningashuoneiden jäsenet ovatkin olleet toisilleen sukua, kuka pidemmän kuka lyhyemmän reitin kautta.

Monarkiasukujen tyttäret ovat olleet hyvin tietoisia siitä, että he ovat kauppatavaraa avioliittomarkkinoilla ja että heidän vanhempansa haluavat heistä mahdollisimman korkean hinnan. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että tytär haluttiin naittaa kuningattareksi merkittävään ja vaikutusvaltaiseen valtioon. Tyttärillä itsellään ei ollut sananvaltaa tulevan puolisonsa suhteen, vaan valinnan teki tytön isä tai tämän kuoltua vanhin veli. Naimaton nainen oli aina jonkun miespuolisen sukulaisensa päätäntävällän alla. Näin oli myös prinsessojen laita. Perheen päätökset olivat sitovia, ja vanhempien kunnioittaminen ja heidän tahtonsa nöyrytyminen oli tyttären kunnia-asia.

Myöskään sulhanen ei voinut valita puolisoaan henkilökohtaisten mieltymystensä mukaisesti. Vaikka prinssillä ja tulevalla kuninkaalla oli enempi sananvaltaa, avioliitot solmittiin silti poliittisin perustein. Tulevasta puolisosta oli saattanut saada nähtäväkseen miniatyyrimuotokuvan, jos sitäkään. Jotkut parit tapasivat toisensa vasta omissa häissään. Jos liitosta tuli onnellinen, saattoi kiittää hyvää tuuriaan.

Puolisoksi valittu nuori nainen matkusti uuteen, pohjoiseen kotimaahansa, josta hän ei useimmiten tuntenut ketään, ei edes tulevaa puolisoaan, ja jossa puhuttiin outoa vierasta kieltä. Puoliso on saattanut olla häntä paljon vanhempi ja yleensä jo sukupuolisesti kokenut. Vailla läheisten tukea nuorikon on pitänyt liittyä uuteen, tuntemattomaan sukuun. Useimmat kuningattaret eivät koskaan enää nähneet perhettään ja omaisiaan Ruotsiin muutettuaan. Kontaktia perheeseen pystyi pitämään vain kirjeitse.

Kuningattaret olivat usein jonkin verran puolisoitaan nuorempia. Puolisoaan vanhempia ovat olleet vain Juhana III:n puoliso Katariina Jagellonica sekä nykyinen kuningatar Silvia. Prinssien ei oletettukaan avioituvan aivan nuorina, vaan he saivat ensin kiertää Eurooppaa, kouluttautua tulevaan tehtäväänsä ja viettää – joskus railakastakin – poikamieselämää. Prinsessat puolestaan saatettiin näyttää hyvinkin nuorina, sillä nuoruus auttoi kuningattaren tärkeimmässä tehtävässä, lisääntymisessä.

Kuningattaren ensisijainen tavoite oli synnyttää puolisolleen ja valtakunnalle perillisiä, nimenomaan miespuolisia jälkeläisiä. Näitä sai mielellään olla useita, sillä aina kannatti olla varamiehiä: lapsia kuoli, ja nuorukaisia kaatui taisteluissa. Tytötkin olivat hyvää valuutaa avioliittomarkkinoilla, sillä heidän avullaan voitiin luoda liittolaisuuksia ja he saattoivat toimia tiedustelijoina uudessa kotimaassaan. Kunhan ensin oli saatu ne pojat. Osa kuningattarista onnistui tehtävässään hyvin ja nopeasti, joku kuoli nuorena saatuaan 11 lasta, toinen ei onnistunut tärkeimmässä lainkaan. Samaan aikaan kuningaspuolison ilona saattoi olla nuoria rakastajattaria. Miesten uskottomuutta ei ole pidetty erityisen pahana asiana kuninkaallisissakaan piireissä, ja mieskunnan todistaminen avioliiton ulkopuolisilla lapsilla vain lisäsi kuninkaan uskottavuutta. Kuningattarien elämänkohtalot ovat olleet usein varsin raskaita. Timanttitarakaan ei ole tuonut niihin lohtua.

Lapsista huolehtimisen lisäksi kuningattarilta oletettiin osallistumista hyväntekeväisyyteen. Vähempiosaisten auttaminen kuuluu kristilliseen perinteeseen. Ne antavat, joilla on mistä antaa. Kuningattaret ovat auttaneet köyhiä suoraan omien varojensa avulla tai luostareiden ja kirkon kautta. Myöhemmin moni kuningatar perusti erilaisia säätiöitä ja järjestöjä tukeakseen valitsemaansa hyväntekeväisyyskohdetta. Kenellä kohteena ovat olleet sokeat lapset tai suomalaiset sotalapset, kenellä vapautuneet naisvangit. Useimmiten apua ovat saaneet puutteenalaiset naiset ja lapset. Nykyinen kuningatar ajaa kaltoinkohdeltujen lasten ja muistisairaiden vanhusten asiaa,

ja tuleva kuningatar on valinnut kohteekseen myös ympäristöasiat. Kuningattarilla on maan valtiaina, mielipidejohtajina ja julkisuuden henkilöinä mahdollisuus saada huomiota haluamalleen asialle. Moni on käyttänyt viisaasti tätä tilaisuutta hyväkseen ja edistänyt tärkeiksi kokemiaan asioita.

Kuningattaret ovat osallistuneet yhteiskunnan rakentamiseen myös vaikuttamalla puolisoidensa kautta. Monien kuninkaiden päätösten taustalla häilyy kuningattaren henki. Esimerkiksi kuningatar Josefina oli monenlaisten yhteiskunnallisten uudistusten taustavoima. Hänen hengessään kuningas Oskar I edisti esimerkiksi köyhäinhoidon valtiollista järjestämistä, kansakoulua, uskonnon vapautta ja naisten itsemääräämisoikeutta. Kuningattaret ovat myös edistäneet itsenäisesti yhteiskunnan kehittymistä. Esimerkiksi kuningatar Sofia rakensi Ruotsin terveydenhuollon modernin pohjan aloittamalla sairaanhoitajakoulutuksen.

Ulkomailta saapuneet kuningattaret ovat tuoneet Ruotsiin merkittäviä kulttuurivirtauksia. 1500-luvun keskeisestä kulttuurikeskuksesta, Puolasta saapunut kuningatar Katariina Jagellonica toi Ruotsiin sekä muodin tuoreimmat virtaukset että ajan modernia arkkitehtuuria ja kulinaarisia uutuuksia. Hedvig Eleonoora eli vuosikymmeniä leskikuningattarena 1600-luvun loppupuolella ja rakennutti Ruotsin keskeisimmät linnat eurooppalaisen barokkityylin mukaan. Loviisa Ulriika toi 1700-luvulla Ruotsiin valistuksen ajatukset sekä rokokootyyliuunnan. Kuningattaret olivat myös sukunsa verkostojen avulla hyvin tietoisia siitä, mitä Euroopassa tapahtui ja millaiset tuulet puhalsivat esimerkiksi taiteessa, uskonnossa tai muissa suurissa aatteissa.

Avioliiton solmimiseen liittyi aina raha. Suvun keskeinen omaisuus ja linnat periytyivät mieslinjassa, jotta omaisuus pysyi suvun käsissä. Naiset puolestaan saivat myötäjäisinä rahan lisäksi arvoesineitä, taideteoksia ja koruja, joita oli helpompi siirrellä ja joissa säilyi suvun historia. Kunnolliset myötäjäiset olivat merkki

morsiamen tärkeydestä, hänen kotimaansa rikkaudesta ja vahvuudesta. Niillä haluttiin myös varmistaa prinsessan hyvä vastaanotto uudessa kotimaassa. Euroopan kartan muututtua, valtioiden kadottua ja linnojen rapistuttua, monen suvun perintö elää yhä ja joskus ainoastaan perintökoruissa, jotka ovat siirtyneet vuosikymmenten ja -satojen myötä eteenpäin kuninkaallisten sukujen verkostossa.

Myös vastaanottajamaan tuli taata tulevalle kuningattarelle hyvä elämä. Yleensä kuningatar sai omaan käyttöönsä vuosittaisen määrärahan. Hänelle osoitettiin myös maa-alueita, joiden verotuotot hän sai itselleen. Erityisen tärkeitä olivat leskeytymisen varalle määritetyt, tarkoin avioliittosopimukseen kirjatut linnat ja verotusalueet. Nämä leskenelätykseen varatut perinnöt saattoivat olla hyvinkin arvokkaita. Esimerkiksi Kristiina vanhemmasta tuli puolisonsa Kaarle IX kuoltua Ruotsin rikkaimpia ihmisiä.

Tällaisilla järjestelyillä saatiin turvattua lesken elämä, jotta esimerkiksi ahneet lapsipuolet eivät pääsisi imemään äitipuolensa omaisuutta kuiviin. Leskikuningattaresta oli syytä huolehtia myös siksi, että tämän uudelleenavioituminen olisi helposti antanut ulkomaisille kuninkaallisille mahdollisuuden päästä säättämään Ruotsin asioita. Siksi puolisonsa menettäneen kuningattaren toivottiinkin pysyvän leskenä, poissa uuden hallitsijan hovista, jossakin linnoistaan. Ruotsin leskikuningattarista kukaan ei avioitunut uudestaan. Ennätyksen tässä asiassa teki Katariina Stenbock, joka menetti puolisonsa vain 25-vuotiaana ja eli leskikuningattarena 61 vuotta. Leskikuningattarilla saattoi olla suurta valtaa, jota he käyttivät perillistensä ja suurten omaisuuksiensa kautta.

Hedvig Eleonoora oli leskikuningattarista ehkä kaikkein merkittävin. Tämä 18-vuotiaana kuningattareksi tullut neitonen synnytti yhden pojan ja jäi leskeksi 23-vuotiaana. Hän rakensi päättäväisesti puolisonsa ja poikansa ympärille loistavan dynastian, jota hän pönkitti ihannoivalla kuvataiteella ja mahtavalla arkkitehtuurilla. Hedvig Eleonoora rakennutti miehensä pfälzilaisen suvun monumenteiksi

kaksi Ruotsin kuningashuoneen merkittävintä linnaa: Tukholman kuninkaanlinnan ja Drottningholmin. Lisäksi hän restauroi ja modernisoi lukuisia muita kuningashuoneen linnoista. Hedvig Eleonooran jälkeensä jättämä kulttuuriperintö on valtava. Se kertoo, millainen vaikutus lähinnä synnyttäjäksi valitulla naisella saattoi olla, kun hän pääsi käyttämään viisauttaan ja leskenperintöään.

* * *

Tässä kirjassa kerrotaan kuningattarista Kustaa Vaasan ensimmäisestä puolisosta lähtien eli 1500-luvulta eteenpäin, vaikka Ruotsilla on ollut kuninkaita ja kuningattaria toki aiemminkin. Vaasan aika on valittu aloituspisteeksi, koska suvun valtaistuimelle nousun myötä Ruotsi irtautui lopullisesti Kalmarin unionista. Ruotsi tavallaan itse näistyi, ja siitä tuli moderni monarkia. Myös ruotsalaiset itse pitivät ajankohtaa nykymuotoisen valtion syntymähetkenä: vietetäänhän Vaasan kruunajaispäivää 6.6. Ruotsin kansallispäivänä. Jos ruotsalaiset kokevat asian niin, mitäpä me heitä kyseenalaistamaan.

Kustaa Vaasan ensimmäinen puoliso oli Katariina Saksilainen. Hänen jälkeensä Ruotsilla on ollut 22 kuningatarta, ennen nykyistä kuningatar Silviaa. Kuningattarista Kristiina nuorempi ja Ulriika Eleonoora nuorempi toimivat maan hallitsijoina, muut olivat kuningatarpuolisoita. Kuningatarten toimivuosien ennätystä pitää hallussaan nykyinen kuningatar Silvia. Kesäkuussa 2026 hän on ollut kuningattarena 50 vuotta. Silvia on myös poikkeustapaus siinä mielessä, ettei hän ollut ennen avioliittoaan kuninkaallinen tai edes aatelineen. Myöskään ensimmäisen Bernadotte-kuninkaan, Kaarle XIV Juhanan vaimo Desideria ei ollut kuninkaallinen, mutta eipä ollut Kaarle Juhanakaan. Tavallinen ihminen kuningattaren valtaistuimella oli myös Eerik XIV:n vaimo Kaarina Maununtytär. Hän puolestaan pitää hallussaan kuningatarajan lyhyysennätystä: hän ehti olla kuningatar vain 87 päivää.

Tämä kirja kertoo kuningattarista: kuninkaiden puolisoista ja hallitsevista monarkeista. Ennen kaikkea tavoite on kuvata kuningattaria ihmisinä, heidän elämäntilanteitaan, kiinnostuksen kohteitaan, työtään, elämäänsä. Kuningattaret ovat olleet usein henkisesti ja sosiaalisesti ahtaassa tilanteessa eläneitä naisia, joilla on ollut omat haaveensa, toiveensa ja odotuksensa elämältä mutta jotka ovat joutuneet toteuttamaan heille määrättyä roolia. He eivät ole olleet vain suvun timanttien kantajia vaan tuntevia ja eläviä yksilöitä.

Ruotsi on yksi maailman vanhimmista monarkioista. Suurimman osan ajasta Suomi on ollut Ruotsin kuninkaan valtapiirissä – aluksi hennommin langoin, myöhemmin tiiviisti, tärkeänä osana valtakuntaa. Ruotsin kuningattaret ovat myös meidän kuningattariamme, toki virallisesti vain 1800-luvun alkuun saakka. Suomen ja Ruotsin repäisy erilleen ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että juuremme ja yhteytemme Ruotsiin ovat vahvat. Omalla tavallaan Victoria on myös meidän tuleva kuningattaremme. Kuninkaallisten taikapöly koskettaa meitä turvallisesti hieman etäämmältä, ja me voimme vain nauttia siitä.

Viihdyttävää matkaa kuningattarien maailmaan!

13.2.2025

Sanna-Mari Hovi

Tämä kirja kertoo Ruotsin kuningattarista: kuninkaiden puolisoista ja hallitsevista monarkeista. Ennen kaikkea se kertoo kuningattarista ihmisinä, heidän elämänkohtaloistaan, kiinnostuksen kohteistaan, työstään, elämästään.

Kuninkaallisten avioliitot olivat pitkään mahtisukujen välisiä sopimuksia, joissa poliittiset ja taloudelliset intressit menivät rakkauden edelle. Kuningattaren rooli on ollut henkisesti ja sosiaalisesti varsin ahdas. Kuningattaret ovat olleet silkkipukuisia sukunsa timanttien kantajia ja kruununperijöiden synnyttäjiä mutta myös tuntevia ja ajattelevia yksilöitä. He ovat osallistuneet vahvasti yhteiskunnan rakentamiseen ja saaneet aikaan monenlaisia yhteiskunnallisia uudistuksia. Ruotsin kuningattaret olivat usein tuontitavaraa Euroopasta, ja heidän mukanaan pohjoisen perukoille virtasi uusia tuulia, niin aatteita kuin muoti-ilmiöitäkin.

SANNA-MARI HOVI on tullut tunnetuksi kuninkaalliskirjailijana ja erityisesti Ruotsin kuningashuoneen tuntijana. *Viikingeistä Victoriaan – Ruotsin monarkian tarina* ilmestyi vuonna 2021, ja yhdessä Kaisa Haatasen kanssa kirjoitettu *Monarkian muruset – Kaiken maailman kuninkaallisia* (2018) oli tietokirjallisuuden Finlandia-ehdokas. *Matka kuninkaalliseen Tukholmaan* (2023) esittelee Tukholman tuttuja ja tuntemattomampia kuninkaallisia kohteita.

Kannen suunnittelu: Eevaliina Rusanen

www.tammi.fi

99.13

ISBN 978-952-04-6014-3